

Učňovské vzdělání již není sexy, pomohou mu kohezní fondy?

Česká republika obdržela z Evropského sociálního fondu na programovací období 2007-13 objem financí ve výši 3,8 mld. EUR. Čerpání se však potýká s velkými problémy a Češi jsou trnem v oku Evropské komisi. Nevyčerpané prostředky z některých operačních programů se nyní usilovně snaží ministerstva přesunout na jiné priority. Pokud se prostředky nevyužijí, vrací se zpět do Bruselu a dávají se k dispozici ostatním zemím. V problémech se právě zmitá jeden ze tří operačních programů financovaných z Evropského sociálního fondu (ESF) Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. O tom, jaké jsou priority pro nové programovací období, jak zlepšit alokace z fondů EU a nastavit systém efektivně, hovořili účastníci debaty v Evropském domě 3. dubna 2012 se zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, krajů, zaměstnavatelů a vládní agentury pro sociální inkluzi. Účastníci debaty se jednoznačně shodli, že by kohezní fondy měly být využity jen na provedení změn (reformy), nikoliv na běžný provoz, současně se změna neobejde bez legislativních úprav, stejně jako změny v myšlení lidí.

Česká republika je ochotna kohezní fondy utratit, málokdy ale umíme dotace skutečně investovat. V současné době projednávají Evropský parlament a Rada nařízení, které dá fungování ESF rigidní rámeček. Členské státy budou muset vybírat při sestavování operačních programů z ESF z 18 priorit. Téměř jedna pětina z celkové alokace by měla jít na sociální začleňování a boj s chudobou. „ČR se však z hlediska chudoby daří z členských států nejlépe. Otázkou je, zda se tedy neorientovat na priority jako je zaměstnanost, vzdělávání, výměnné pobyty či finanční gramotnost“, uvedl **Oldřich Vlasák**, místopředseda Evropského parlamentu a člen Výboru pro regionální rozvoj Evropského parlamentu. **Martin Šimáček**, ředitel Agentury pro sociální začleňování uvedl, že 20% prostředků z ESF na sociální začleňování a boj s chudobou může sice z pohledu celkového stavu v ČR vypadat mnoho, nicméně v příhraničních oblastech se rapidně zvyšuje chudoba a počet lidí závislých na transferových dávkách, což začíná způsobovat nepokoje. Dle jeho názoru se tedy nelze k prioritám ESF stavět negativně. „ČR se v předchozím (2004-2006) a současném programovacím období (2007-13) naučila prostředky využívat a naši agentuře se osvědčila koordinace intervence na místní úrovni s obcemi a městy. Polovina intervence je však postavena na změně přemýšlení lidí a to prostředky z fondů nenahradí“, dodal Šimáček.

Česká republika je v Evropské unii z hlediska čerpání ESF třetí nejhorší. Pokud se prostředky nevyčerpají, vracejí se do rozpočtu EU zpět a dávají se k dispozici ostatním členským zemím. Hrozí, že „rizikové“ země, mezi nimiž je ČR, nevyčerpají 250 milionů euro, upozornila generální ředitelka Svazu českých a moravských výrobních družstev, **Soňa van Deleenová**. Daleko významnější je však čerpat prostředky efektivně a smysluplně. Z pohledu zaměstnavatelů je klíčové podpořit učňovské školství, a to tak, aby bylo dlouhodobě udržitelné. Stávající vzdělávací systém neodpovídá požadavkům trhu. Stát by měl technické vzdělávání stimulovat, přičemž možnosti spatřujeme v posílení vazby mezi školskými/vzdělávacími zařízeními a zaměstnavateli, zavedení nepeněžních náhrad, zlepšení kultury výuky a zavedení certifikace škol. ESF musí být chápán jen jako podpůrný a doplňkový nástroj při změně systému. To musí jít ruku v ruce se změnou Zákoníku práce (prodloužení zkušební doby ze 4-8 měsíců, zkrácení výpovědní doby na 1 měsíc, řetězení pracovních poměrů na dobu určitou, umožnění sdílení pracovníků a další). **Vladimír Kváča**, vrchní ředitel Sekce fondů Evropské unie, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, uvedl, že si je jeho úřad vědom nerovnováhy poptávky a nabídky technického vzdělání na pracovním trhu. Inovační vlny přicházejí mnohem rychleji a je potřeba přizpůsobit dramaticky se vyvíjející nabídku zaměstnání k pomalu se rozvíjejícím programům vzdělávání. Upozornil, že v tomto ohledu se ČR musí soustředit na děti z rodin s intenzivní nezaměstnaností. Trh práce, boj s chudobou a reforma veřejné správy jsou prioritami MPSV pro budoucí ESF. „Fond však musí být využit na financování změn, nikoliv na běžný provoz“, upozornil Kváča. Pro budoucí období platí výzva redukovat počet operačních programů a vytvořit šablonové projekty, aby ESF již neživil armádu konzultantských firem. Vláda by návrh měla obdržet do konce dubna. Dle slov Kváči je možné, že jednou z variant bude jeden operační program pro ESF namísto současných tří (OP Adaptabilita Praha, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost).

Ve zlepšení alokace prostředků z ESF v budoucnu doufají i kraje. Vyčleněná částka na projekty v rámci ESF je v tomto období enormní, úspěšnost čerpání je ale nízká, postěžoval si **Tomáš Novotný**, ředitel úřadu Regionální Rady Střední

EVROPSKÝ PARLAMENT
Informační kancelář v ČR

Evropská
komise

Čechy. MPSV ČR je v čerpání na devátém místě ze 17. Pro nový ESF platí, že 25% bude muset být použito na měkké projekty. To nám ubere investice do infrastruktury a bude vyžadovat efektivní alokaci prostředků, které nelze dosáhnout bez kvalitní koncepce. „Požadavek na 20% alokaci prostředků v rámci ESF na boj s chudobou je však z pohledu krajů správný“, uvedl. „Na regionální úrovni se setkáváme s neprovázaností priorit a překrýváním podpor. Rovněž chybí udržitelnost projektů. Za problémové se jeví, že řada neziskových subjektů si na dotační tituly zvykla. Není správné z kohezních fondů financovat čistý provoz základních škol, dodal Novotný.

Debatu pořádaly dne 3. dubna 2012 Zastoupení Evropské komise v ČR a Informační kancelář Evropského parlamentu v ČR s Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů KZPS ČR a CEBRE – Českou podnikatelskou reprezentací při EU v rámci projektu zaměřeného na prosazování prioritních témat EU. Více informací naleznete zde: www.cebrecz.cz/docs/esf.

Partneři debaty:

Vysoká škola finanční
a správní

Mediální partneři debaty:

Prague Leaders
Magazine

Euractiv.cz

Tato debata je organizována jako součást projektu Zastoupení Evropské komise v ČR a Informační kanceláře Evropského parlamentu v ČR s cílem komunikovat aktuální evropská témata vůči široké skupině odborné i laické veřejnosti realizovaného Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR ve spolupráci s CEBRE – Českou podnikatelskou reprezentací při EU. Více informací na prague@cebrecz.cz.

